

Linux

For mange har navnet *Linux* blitt synonymt med fri programvare (eller kanskje mer korrekt: Linux er blitt selve symbolet på fri programvare). For eksempel arrangeres det en rekke Linux-konferanser (som f.eks. danske [Linuxforum](#) og norske [GoOpen](#)) og det utgives en stor mengde Linux-magasiner (som f.eks. [Linux Format](#), [Linux Magazine](#), [Linux User & Developer](#) og [Linux Journal](#)).

Men alle konferansene og magasinene handler om mer enn Linux, de handler om *fri programvare i sin fulle bredde* (i rettferdighetens navn; det finnes også magasiner som ikke bærer Linux-navnet, f.eks. [Free Software Magazine](#), og konferanser som ikke bære Linux-navnet, som f.eks. [The Free Software World Conference](#), trolig Europas største fri programvare-konferanse, med over 7.000 deltagere i 2007, og [6.500 deltagere i 2006 \(i Malaga, Spania\)](#)). Men poenget er altså at Linux-navnet, og ikke minst Linux sin maskot; [penguinen](#), for mange er blitt selve symbolet på all fri programvare.

Derfor har jeg valgt å omtale Linux spesielt, da dette av egen erfaring er noe forvirrende for en som er ny med dette. Så hva er så Linux, *egentlig*?

«Noen» synes at Linux har kommet uforholdsmessig mye i fokus. Sannheten er jo at det som *egentlig* er Linux, kun er selve kjernen i operativsystemet som korrekt *egentlig* heter *GNU/Linux*. Men denne kjernen er en meget viktig del av et komplett operativsystem, men utgjør altså kun en liten del. Grunnleggeren av [GNU-prosjektet](#), Richard M. Stallman, hevder at ca 70-80% av operativsystemet GNU/Linux er [GNU-programvare](#), og han hevder derfor, med god grunn, at navnet på operativsystemet er GNU/Linux.

Filmen *The RevolutionOS* forteller deg historien bak det hele. Du kan se den på nettet fra [Google Video](#), eller kjøpe DVD-platen fra [filmens nettsted](#) ([Om filmen på Wikipedia](#)). I et TV-innslag som vises i videoen omtaler man Linux som et konkurrerende operativsystem til Microsoft Windows. Dette mener jeg er OK å si mot forbrukermarkedet, men for deg som vil ha begrepene på plass, så mener man her altså det miljøet selv ([hackerne](#)) kaller for GNU/Linux. Mer info om fri programvare kan du lese på [Wikipedia](#), [GNU-prosjektets](#) og [Friprogsenterets](#) egne nettsteder.

Bare for å gjøre det hele enda mer forvirrende, så er det de som benytter ordet Linux også om de såkalte **linuxdistribusjonene**. En linuxdistribusjon er en samling av fri programvare, inklusive selve operativsystemet GNU/Linux og typisk også med en masse annen fri programvare, som bl.a. nettleseren Mozilla Firefox,

kontorpakken OpenOffice.org, billedbehandlingsprogrammet Gimp, fotoprogrammet Fspot m.fl.

Det finnes kun en Linux (altså selve Linux-kjernen), men det finnes over 100 forskjellige linuxdistribusjoner (Wikipedia og nettstedet Distrowatch.com gir deg oversikten), og det er ikke alltid lett å vite hvem man skal velge. Er det til servere og profesjonell bruk, bør man vektlegge leverandørens supporttilbud. Til virksomhetskritiske systemer velges typisk en linuxdistribusjon fra Novell (Suse Linux Enterprise Server) eller fra Red Hat (Red Hat Enterprise Linux).

Men skal du prøve «Linux» på egen PC (desktop), så har Ubuntu blitt en meget populær distribusjon. En sammenligning av de mest utbredte linuxdistribusjonene finner du bl.a. på distrowatch.com. Selv bruker jeg Ubuntu på mine bærbare PC-er. Kort sagt: Ubuntu er enkelt, sikkert og meget brukervennlig for «folk flest».

I en av Helge Skriverviks mange analyser (som han utgir på mymayday.com), skriver han følgende om Ubuntu:

«Og som om ikke dette var nok, seiler Ubuntu opp som utfordrer til både RedHat/Fedora og Novell/SuSE på desktop-siden? med den samme perfekte timingen. At det er mulig for en relativ nykommer å seile opp på den måten, er isolert sett overraskende, mens det blir helt naturlig når vi tar kombinasjonen Linux+desktop nærmere i øyesyn: Etter år ut og år inn med hederlige forsøk, har ingen fått det til, og avstanden frem til et produkt som kan tekkes et marked utenfor tekniske og entusiastiske kretser, har fremstått som uoverkommelig. Ubuntu har? med god hjelp og inspirasjon fra Xandros, Mepis og Linspire? forandret på dette forholdet. Inspirert av verktøy og brukergrensesnitt på Mac OS X og Linspire med flere, har Ubuntu laget en Linux-distribusjon som ikke bare er overkommelig for folk flest, men som har fått mange brukermiljøer til å undres hvorfor de ikke har konvertert tidligere. Dermed ble Ubuntu det naturlige valg for Dell da selskapet nylig? etter press fra markedet? bestemte seg for å gjøre et nytt forsøk med pre-konfigurerte Linux-systemer. Ikke nettopp hva Novell, RedHat? eller Xandros for den del? hadde ventet eller ønsket seg.»

Hvem som helst kan lage en linuxdistribusjon. Da de små miniPC-ene kom på markedet sommeren 2008, ble de levert med en veldig simpel linuxdistribusjon, og nordmannen Jon Ramvis satte igang med å lage noe bedre. Han baserte seg på Ubuntu sin Netbok Remix, men gjorde den mer komplett med en del tillegg. Dette

ble raskt svært populært. Har du en miniPC, så er det vel verdt å laste ned og prøve hans linuxdistribusjon [EasyPeasy](#).

Andre gode ressursider på nettet om «Linux» (Linux-kjernen, GNU/Linux og linuxdistribusjonene) finner du her:

- [Norske Linuxguiden](#) (et godt forsøk på å gi en ikke-teknisk forklaring på sammenhengen)
- Norske wikipedias definisjon på [Linux](#), [GNU/Linux](#) og [linuxdistribusjon](#)
- NB: Denne siden har utelukkende handlet om Linux. For ordens skyld så gjør jeg oppmerksom på at det finnes mange andre gode frie operativsystemer også, ikke minst [BSD-unix-variantene](#) (FreeBSD, NetBSD og OpenBSD, kjent for sin høye grad av sikkerhet). Visste du forresten at Apples nye operativsystem, [Mac OS X](#), blant annet er [basert på FreeBSD](#)? - og at GNU-prosjektet faktisk også jobber med sin egen kjerne, [GNU Hurd](#)?

Noen nyttige nyhetssteder med forum for Linux-brukere:

- [Danske linuxin.dk](#)
- [Norske Linux1.no](#)
- Men også bransjens ledende nyhetstjeneste [digi.no](#) har etterhvert begynt å dekke linux/fri programvare på en god måte.